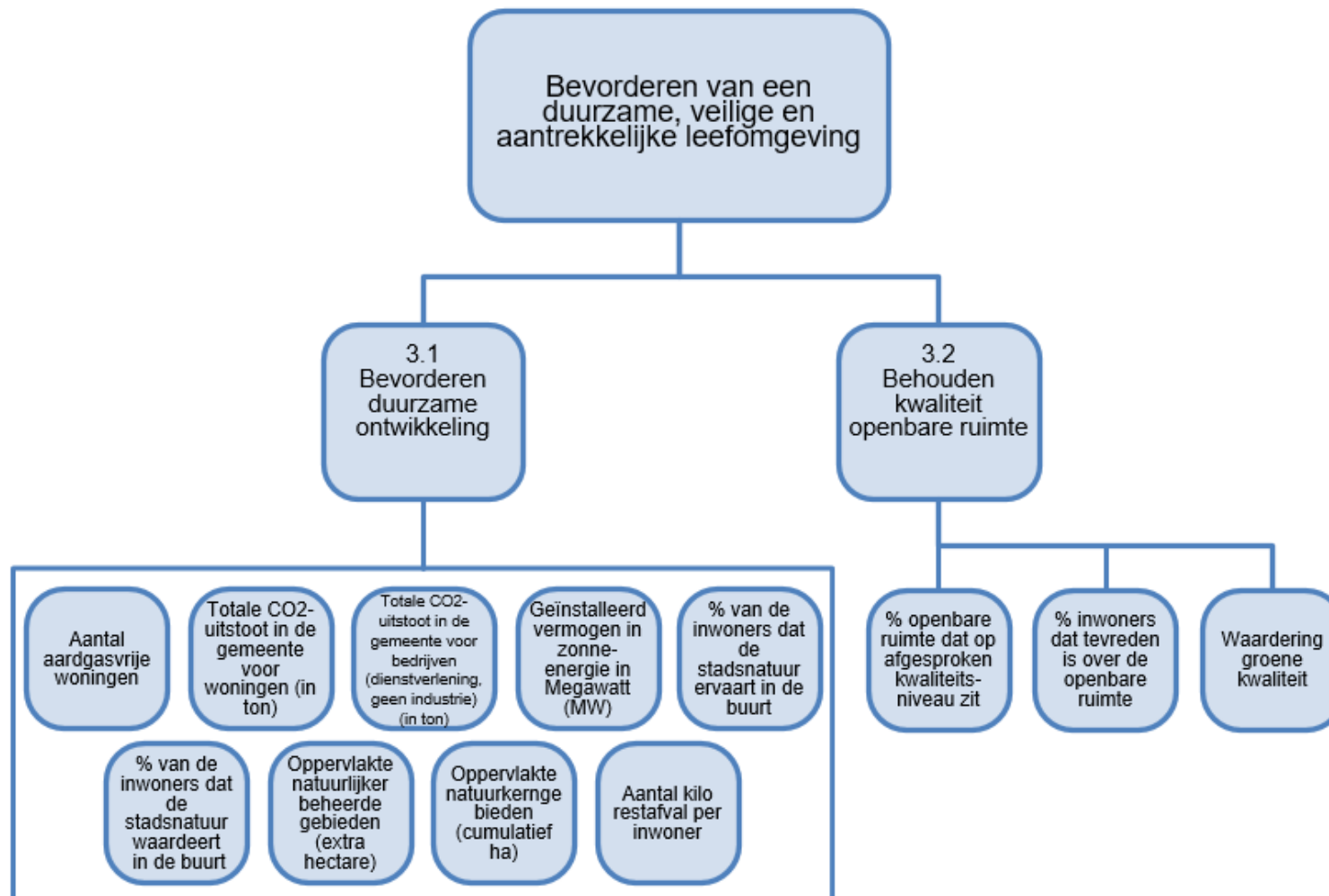

Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen

Maatschappelijk effect programma: Wat willen we bereiken?

Bevorderen van een duurzame, veilige en aantrekkelijke leefomgeving

Zoetermeer werkt aan een duurzame toekomst zoals verwoord in de Omgevingsvisie Zoetermeer 2040. Deze visie is uitgewerkt in de Ruimtelijke Strategie Zoetermeer 2040. Beide documenten geven aan hoe en waar de stad zich wil ontwikkelen. De plannen worden verder uitgewerkt in omgevingsprogramma's.

Energietransitie

Zoetermeer maakt werk van duurzaamheid. De energietransitie ('van het aardgas af') zorgt voor verduurzaming van woningen en bedrijven. Daarnaast draagt dit bij aan bestaanszekerheid en het tegengaan van energiearmoede. De uitvoering vraagt investeringen van woningeigenaren, maar tegelijk vergroot dit de woonaantrekkelijkheid van de eigen woning én de verbinding van de eigenaar-bewoner met de stad. Daarom stimuleren we deze investeringen en zetten we in op het versnellen van de energietransitie. Daarbij werken we samen met de woningcorporaties, omgevingsdienst en bedrijven. Belangrijk aandachtspunt is de uitvoeringsproblematiek door netcongestie.

Aanpak voor de buitenruimte

Om de doelen en ambities van de gemeente te halen, komt er een nieuwe integrale aanpak voor de buitenruimte. Dit sluit aan bij het verbeteren van het beheer van de leefomgeving (assetmanagement). De gemeente wil:

- Een toekomstbestendige, duurzame, veilige en aantrekkelijke buitenruimte;
- Goede keuzes maken in inrichting, gebruik en onderhoud;
- Sturen op maatschappelijke waarden, risico's en kwaliteit;
- Samenwerken met inwoners en partners.

Uitvoering nieuw afvalbeleid

Met het nieuwe afvalbeleid zet de gemeente in op het verminderen van restafval, het vergroten van de inzameling van herbruikbare grondstoffen en het voorkomen dat de afvalkosten voor inwoners sterk toenemen. We willen meer doen met minder: minder afval verbranden, meer materialen circulair hergebruiken.

De komende jaren werken we toe naar het landelijke doel van een circulaire economie in 2050, waarbij afval niet langer het eindpunt is, maar de start van een nieuwe keten. Tegelijkertijd willen we zorgen voor een duidelijke, gemakkelijke én toegankelijk inzamelsysteem, dat recht doet aan de wensen van bewoners én bijdraagt aan een schone en leefbare stad.

Speerpunten in 2026: Wat gaan we daarvoor doen?

Energietransitie

- Ondersteunen van particuliere huiseigenaren (buurtinitiatieven, VvE's, individueel) met energiebesparing, opwekking van stroom en aardgasvrije verwarming.
- We zetten de SPUK Energiearmoede in voor maatregelen die de woonlasten verlagen van huurders van woningen met een slecht energielabel.
- In aanvulling op het standaard aanbod van producten en diensten van het VvE-loket, benaderen we Zoetermeerse VvE's proactief om het gesprek over verduurzamen aan te gaan.

- We bevorderen onderlinge samenwerking tussen VvE's door het opzetten van een gemeentebreed VvE-platform, waar VvE-bestuursleden ervaringen met elkaar kunnen delen en informatie kan uitwisselen.
- We ronden de participatie af over het toekomstige warmtesysteem in gebieden met hoogbouw. Het doel is tot een haalbaar en gedragen alternatief te komen voor collectieve warmte.
- We gaan verder aan de slag met de acties uit het Actieplan Netcongestie.
- We starten met het ondersteunen van de verduurzaming van religieus vastgoed.

Leefomgeving

- Uitvoering geven aan de aanvulling bomenbeleid voor buurtbomen.
- Opstellen uitvoeringskader buitenruimte, hierbij hoort ook een visie over het gebruik van de ondergrond.
- Het voortzetten van de implementatie van assetmanagement voor het professionaliseren van het beheer.
- Voortzetten van de aanpak voor het tegengaan van zwerfvuil in het project Schoon is Gewoon.
- Uitvoering van een klimaatstresstest voor heel Zoetermeer als actualisatie van de stresstest uit 2018.

Doelstellingen

Doelstelling 3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling

Energietransitie

De energietransitie is een grote opgave die sneller moet verlopen om de gestelde klimaatdoelen te behalen. Tegelijkertijd maken energiearmoede en een dalende koopkracht deze transitie nog urgenter. Het programma Energietransitie Zoetermeer 2023-2026 is opgezet om deze versnelling te realiseren.

De aanpak van de energietransitie is opgebouwd rond drie pijlers:

1. Gebouwde omgeving – alle woningen en gebouwen in de stad.
2. Energie-infrastructuur – duurzame bronnen van elektriciteit en warmte.
3. Duurzame mobiliteit – schoner vervoer in en rondom Zoetermeer.

Dankzij extra rijksmiddelen voor het klimaat- en energiebeleid kunnen we fors investeren in extra uitvoeringscapaciteit. Ook het Duurzaamheidsfonds Zoetermeer 2040 helpt ons het tempo van de transitie op te voeren. Met deze middelen ondersteunen we lokale initiatieven en pakken we knelpunten aan. Voor particuliere huiseigenaren biedt het Energieloket onafhankelijke advisering en ondersteuning. Verenigingen van Eigenaren (VvE's) kunnen terecht bij het VvE-loket. Daarnaast werken we aan een energieloket voor bedrijven. Waar mogelijk werken we wijkgericht en combineren we projecten en acties met andere lopende programma's. Zo vergroten we de synergie en efficiëntie.

Tot slot participeren en lobbyen we actief binnen netwerken als G40, VNG en Stroomversnelling om de randvoorwaarden voor de lokale energietransitie te verbeteren.

Waterrobuust, klimaatbestendig en biodiversiteit

Om de veranderingen van het klimaat de komende jaren het hoofd te bieden moet de gebouwde omgeving klimaatbestendig gemaakt worden. Om deze opgave te bereiken wordt er gewerkt aan projecten om de buitenruimte te vergroenen. Hierbij zetten wij ook in op de bevordering van de biodiversiteit. Verder wordt er gewerkt aan het borgen van klimaatmaatregelen bij grote nieuwbouwprojecten (onderdeel van Toekomstbestendig Bouwen). Onder andere de volgende maatregelen:

- Zorgen voor meer schaduw op routes voor langzaam verkeer;
- Inwoners stimuleren en faciliteren om maatregelen te nemen die klimaatadaptatie en/of biodiversiteit bevorderen zoals de subsidieregeling voor groene daken, tuinranger-adviseurs en NK Tegelwippen.
- Actualisatie klimaatstresstest en opstellen plan van aanpak met een prioritering van locaties met de meeste hittestress, droogte, bodemdaling of wateroverlast.

Afval

De ambitie van Zoetermeer is om de hoeveelheid restafval verder te verminderen en het aandeel herbruikbare grondstoffen in de afvalstromen te vergroten. Zoetermeer blijft achter ten opzichte van landelijke gemiddelden en de eigen doelstelling om jaarlijks minder restafval te produceren wordt niet gehaald. Daarom kiest de gemeente met het nieuwe Afvalbeleid voor een gerichte koerswijziging. Met dit beleid willen we:

- De hoeveelheid restafval per inwoner verder terugbrengen;
- De gescheiden inzameling van waardevolle grondstoffen (zoals GFT+E, PBD en textiel) verbeteren;
- Inwoners stimuleren en ondersteunen bij het scheiden van afval;
- Inzetten op voldoende en toegankelijke voorzieningen, zoals verbeterde milieu-eilanden;
- Communicatie en gedrag centraal stellen om afvalscheiding makkelijker en vanzelfsprekender te maken.

Doelstelling 3.2 Behouden kwaliteit openbare ruimte

Wat willen we bereiken?

Een duurzame leefomgeving die bijdraagt aan de doelen en ambities van Zoetermeer 2040. Met een goede balans van waarden, inrichting, beheer en gebruik van de buitenruimte.

Wat gaan we daarvoor doen?

Kwaliteitsniveaus

Het dagelijks en groot onderhoud en vervangingen worden volgens de afgesproken kwaliteitsniveaus uitgevoerd. Voor de stad is dit niveau basis (niveau B) en laag (niveau C) zoals vastgelegd in de Nota onderhoud openbare ruimte. Een uitzondering is de Binnenstad daar geldt een hoog onderhoudsniveau. 2026 is het laatste jaar waarin extra geld beschikbaar is voor een tijdelijke kwaliteitsimpuls van de openbare ruimte. Onder andere de wijken Buytenwegh, Meerzicht en Seghwaert worden hiervan op een hoger onderhoudsniveau onderhouden. Om een zo groot mogelijk effect te bereiken combineren wij kwaliteitsverbeteringen in de openbare ruimte waar mogelijk met geplande projecten en groot onderhoud in de stad. De bezuiniging van 0,1 mln op een budget van 1,5 mln. betekent dat we minder groenvakken gaan renoveren.

Aanpak Buitenruimte

In 2026 werken wij verder aan een aanpak voor de Buitenruimte. Deze aanpak sluit aan op de Omgevingsvisie 2040 en de Ruimtelijke Strategie en krijgt zijn plaats in het omgevingsprogramma Kwaliteit van de Leefomgeving (programma 7). Vanuit deze aanpak wordt gewerkt aan:

- Een werkwijze voor participatie met inwoners en partners;
- Opstellen van doelen en indicatoren;
- Analyse basisgegevens over van de buitenruimte; Aanpak voor participatie van inwoners en partners
- Kaders voor parken, groen en water;
- Richtinggevende beelden voor wegen, straten en pleinen;
- Richtlijnen voor natuurinclusief bouwen.

Daarin nemen we aspecten mee zoals bodem- en water sturend, toegankelijkheid, klimaatadaptatie, sociale veiligheid, biodiversiteit, basiskwaliteit natuur, meer bewegen, ontmoeten en levendigheid.

In 2026 richt toekomstbestendig beheer van de stad - de ontwikkeling van onder andere **assetmanagement** - zich vooral op:

- Het zorgen dat doelen, acties en resultaten duidelijk met elkaar verbonden zijn;
- Het bekijken van prestaties, kosten en risico's tijdens de hele levensduur van bijvoorbeeld wegen, bruggen of andere belangrijke objecten;
- Het zorgen voor goede en betrouwbare informatie over het beheer.

Aanpak bomen in buurtgroen

Om inwoners meer zeggenschap te geven over bomen in hun buurt is er een aanpassing vastgesteld op het bomenbeleid. Er kan een verzoek ingediend worden voor het snoeien, vervangen of toevoegen van bomen in buurtgroen. Er is een maximum van 5 bomen per casus en maximaal 30 casussen per jaar.

Aanpak Zwerfvuil

Met de aanpak Schoon is Gewoon zorgen we samen voor een schone leefomgeving. We ruimen niet alleen zwerfvuil op, maar willen het ook voorkomen. We doen dit met communicatie, educatie, activiteiten, handhaving en monitoring. We werken hierbij samen met organisaties, scholen en inwoners die zich inzetten voor een schone buurt.

Indicatoren, trendgrafieken en financiën Programma 3

Doelstelling 3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling

Aantal aardgasvrije woningen

Aantal woningen zonder aardgasaansluiting. Een aardgasaansluiting kan individueel of collectief zijn (gestapelde bouw met gezamenlijke CV-installatie).

Bron: CBS Statline

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	5.760	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	6.000	7.000	8.000	10.000

Toelichting:

Door geplande nieuwbouw- en verduurzamingsprojecten voorzien wij komende jaren deze stijging.

NB: netcongestie kan deze ontwikkeling mogelijk vertragen.

Totale CO2-uitstoot in de gemeente voor woningen (in ton)

Het gaat om de CO2-uitstoot van woningen door het verbruik van aardgas, de elektriciteit die geleverd is via het openbare net en het verbruik van (gasgestookte) stadswarmte.

Bron: Landelijke klimaatmonitor

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	108.000	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	114.000	107.000	100.000	93.000

Toelichting:

De trend laat een jaarlijkse afname zien die als het goed is doortrekt naar de toekomst. Hier is ook het landelijke en gemeentelijke beleid op gericht.

NB: Omdat de data in de Klimaatmonitor op dit onderdeel gemiddeld 1,5 jaar achterlopen, betreffen de cijfers over jaar X in feite de gegevens van jaar X-1.

Totale CO2-uitstoot in de gemeente voor bedrijven (dienstverlening, geen industrie) (in ton)

Het gaat om de CO2-uitstoot van bedrijfsgebouwen door het verbruik van aardgas, de elektriciteit die geleverd is via het openbare net en het eventuele verbruik van (gasgestookte) stadswarmte.

Bron: Landelijke klimaatmonitor

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	82.000	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	74.000	70.000	67.500	65.000

Toelichting:

Het gaat om de CO₂-uitstoot ten gevolge van het verbruik van aardgas en elektriciteit die geleverd is via het openbare net en het verbruik van stadswarmte in woningen. De trend over de laatste 5 jaar laat een afname zien die als het goed is doortrekt naar de toekomst. Hier is ook het landelijke en gemeentelijke beleid op gericht.

NB: Omdat de data in de Klimaatmonitor op dit onderdeel gemiddeld 1,5 jaar achterlopen, betreffen de cijfers over jaar X in feite de gegevens over jaar X-1.

Geïnstalleerd vermogen in zonne-energie in Megawatt (MW)

In Zoetermeer is de hernieuwbaar opgewekte elektriciteit afkomstig van zonnepanelen en windmolens. Het streven voor 2030 is om 149 GWh aan duurzame stroom op te wekken. Het opgestelde vermogen aan windenergie is stabiel (9 MW); dit levert op jaarbasis gemiddeld 16 GWh energie op. In 2030 is dan een jaarproductie zonne-energie nodig van 133 GWh; hiervoor is een opgesteld vermogen van ongeveer 150 MW aan zonnepanelen nodig.

Bron: Landelijke klimaatmonitor

Bron: Klimaatmonitor

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	80	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	113	127	137	145

Toelichting:

In Zoetermeer is de hernieuwbaar opgewekte elektriciteit afkomstig van zonnepanelen en windmolens. Om in 2030 149 GWh duurzame energie te produceren (ca. 16 GWh uit wind en ca. 133 GWh uit zon), moet het opgestelde vermogen aan zonnepanelen tot 2030 doorgroeien naar ongeveer 150 MW. Met de gepresenteerde prognoses wordt dit doel gehaald.

% Van de inwoners dat de natuur ervaart in de buurt

Het percentage inwoners (respondenten Stadspeiling) dat stadsnatuur in hun eigen buurt ervaart. Onder stadsnatuur wordt het planten- en dierenleven in de stad verstaan.

Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	87,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	87,0%	87,0%	87,0%	87,0%

Toelichting:

We proberen het hoge percentage inwoners dat natuur in eigen buurt ervaart vast te houden.

% Van de inwoners dat stadsnatuur waardeert in de buurt

Het percentage inwoners (respondenten Stadspeiling) dat stadsnatuur in hun eigen buurt waardeert. Onder stadsnatuur wordt het planten- en dierenleven in de stad verstaan.

Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	91,0%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	87,0%	87,0%	87,0%	87,0%

Toelichting:

Er werd in 2024 hoger gescoord dan de doelstelling van 87%. We proberen de hoge waardering van inwoners vast te houden.

Toename oppervlakte natuurlijker beheerde gebieden (extra hectare)

Toename in hectare per jaar van gebieden met betere omstandigheden voor de (toename van de) biodiversiteit na uitvoering van projecten uit het programma Duurzaam & Groen Zoetermeer. In deze gebieden heeft veelal een aanpassing van inrichting plaatsgevonden en een structurele aanpassing in het beheer.

Bron: Groenkaart

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	0,0	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	0,0	0,0	0,0	0,0

Toelichting:

Het programma Duurzaam en Groen is afgelopen waardoor dit cijfer niet meer toeneemt. Bij de Perspectiefnota 2027 wordt deze indicator herzien.

Oppervlakte natuurkerngebieden (cumulatief ha)

Natuurkerngebieden (inclusief begrenzing) in het kader van de groenkaart van Zoetermeer.

Bron: CBS Statline

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	145	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	176	176	176	176

Toelichting:

De toename van het totaal aantal hectares begroot natuurkerngebied vanaf 2026 komt voort uit de definitieve begrenzing van het natuurkerngebied binnen de Nieuwe Driemanspolder. De nu voorgestelde begrenzing van de natuurkern is 31 ha groot. Deze natuurkern is de laatste van de voorgenomen te begrenzen natuurkerngebieden. De realisatie van deze begrenzing brengt het cumulatief oppervlakte natuurkerngebieden op 176 ha.

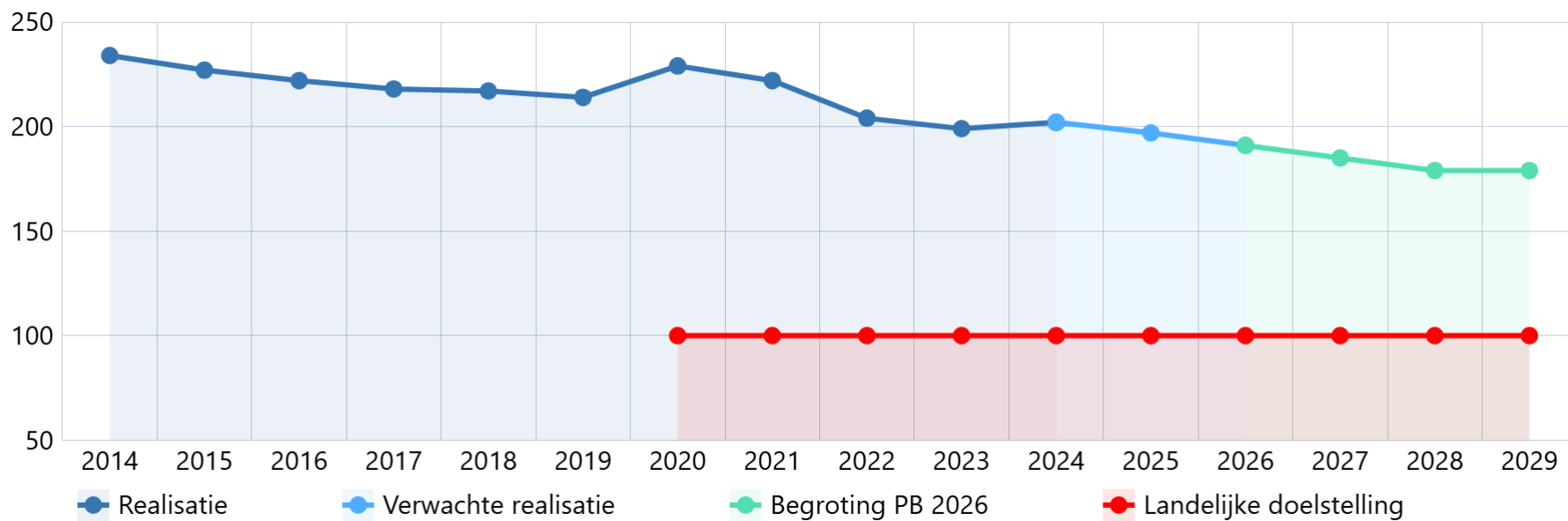
Aantal kilogram restafval per inwoner

Het aantal kilogram fijn huishoudelijk restafval per inwoner bevindt zich de laatste jaren in een licht dalende trend. Voor de komende jaren is de verwachting dat het versnelt. De verwachte effecten van nieuw beleid, mede vanuit de adviezen van het burgerberaad, zijn hierin verwerkt.

Bron: Gemeentelijke database

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	202	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	191	185	179	179

Trendgrafiek Aantal kilogram restafval per inwoner

Toelichting:

De prognose is een lichte daling van fijn huishoudelijk restafval in de komende twee jaar. Daarna is de verwachting dat de hoeveelheid verder daalt door de invoering van nieuw beleid.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bevorderen duurzame ontwikkeling (3.1)	3.835	3.937	3.700	4.018	4.224

Toelichting:

Onder deze doelstelling zijn voornamelijk de kosten van afvalinzameling en -verwerking (en handhaving) opgenomen en de daarbij behorende opbrengst afvalstoffenheffing (en overige opbrengsten afval).

Voor het aardgasvrij maken in Palenstein is budget opgenomen (2027 € 3,4 mln., 2028 € 2,7 mln. en 2029 € 1,0 mln.). De aanleg wordt gedekt vanuit de in de brede bestemmingsreserve gestorte rijksbijdrage van (2027 € 3,0 mln., 2028 € 2,5 mln. en 2029 € 1 mln.). Ook de uitgaven vanuit het Duurzaamheidsfonds verlopen via deze doelstelling. Het rijk heeft voor de uitvoering van het klimaat- en energiebeleid tot en met 2030 € 2,8 mln. per jaar subsidie beschikbaar gesteld. Hier staan even hoge kosten tegenover.

Doelstelling 3.2 Behouden kwaliteit openbare ruimte

% Van de openbare ruimte dat op het afgesproken kwaliteitsniveau zit

Per kwartaal wordt op willekeurige meetlocaties de beeldkwaliteit gemeten en de procentuele scores op en boven de norm bepaald. De ambities zijn per gebiedstype vastgesteld in de Nota Onderhoud Openbare Ruimte.

Bron: Quicksan openbare ruimte

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	94%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	90%	90%	90%	90%

Toelichting:

De ambities zijn per gebiedstype vastgesteld in de Nota Onderhoud Openbare Ruimte. Afwijking tot 10% onder de afgesproken norm zijn toegestaan, vandaar de 90% in de begrotingsreeks. Zie ook Meetmethodiek Zoetermeer.

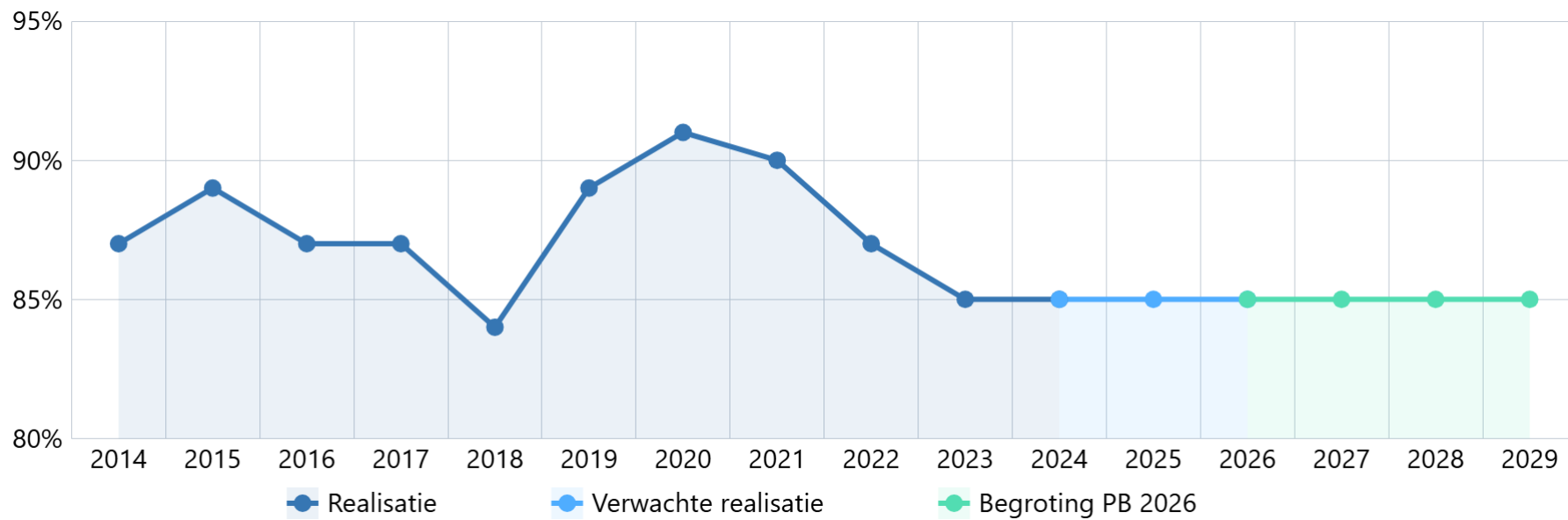
% Inwoners dat tevreden is over de openbare ruimte

Stadspeiling: waardering voor de aantrekkelijkheid van de directe woonomgeving rapportcijfer 6 of hoger.

Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	85%	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	85%	85%	85%	85%

Trendgrafiek % Inwoners dat tevreden is over de openbare ruimte

Toelichting:

De indicator staat als ambitie op minimaal 85% tevreden inwoners over de openbare ruimte, als resultaat van de Stadspeiling.

Waardering bewoners groene kwaliteit

Het rapportcijfer wat de inwoners (respondenten van de Stadspeiling) geven aan het buurt-, wijk-, stads- en regiogroen.

Bron: Stadspeiling

Type	2024	2026	2027	2028	2029
Realisatie	7,5	-	-	-	-
Begroting PB 2026	-	7,5	7,5	7,5	7,5

Toelichting:

In de Stadspeiling wordt ook gevraagd welk rapportcijfer de inwoners geven aan het groen in de buurt, wijk, stad en regio. De indicator staat als ambitie op een 7,5.

Financiën

Bedragen x €1.000

Doelstelling	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Behouden kwaliteit openbare ruimte (3.2)	-36.728	-29.286	-30.058	-31.052	-31.392

Toelichting:

Algemeen beheer

Dit betreft de uitgaven aan bedrijfsmiddelen (licenties en onderhoud van inspectie- en inventarisatiesoftware voor de openbare ruimte, basisregistraties, landmeting -en digitaliseringsapparatuur), kosten van advies en maatregelen van de bomencommissie (aanvullende maatregelen lopen af in 2027) en de middelen voor de structurele kwaliteitsimpuls onderhoud openbare ruimte, budget voor innovatie en ontwikkeling.

Dagelijks beheer en klein onderhoud

Het schoon en heel houden, van de wegen, openbare verlichting, verkeersregelininstallaties, waterbouwkundige voorzieningen, onderhoud van bomen en groen, speeltoestellen, kunstwerken, riolering en parkeervoorzieningen. Bij klein onderhoud gaat het om dagelijks verzorgend onderhoud en reparaties die noodzakelijk zijn om het object in goede werkende en veilige staat te houden tegen een van tevoren vastgesteld kwaliteitsniveau. Hierbij moet worden gedacht aan maatregelen die noodzakelijk zijn om het object blijvend naar behoren te laten functioneren of haar representativiteit te laten behouden. Klein onderhoud is het onderhoud dat vanaf het eerste of het lopende planjaar op een klein gedeelte van het object wordt uitgevoerd.

Exploitaties

Dit betreft de exploitatie van de bij de gemeente in beheer zijnde fietsenstallingen in het Stadshart, parkeerbeheer, begraafplaatsen en het gronddepot in de Driemanspolder.

Groot onderhoud

Dit betreft onderhoud gericht op het in stand houden van civiele kunstwerken, openbare verlichting, speeltoestellen, verkeersregelininstallaties en het vervangen van bomen. Groot onderhoud is in de regel gepland onderhoud van veelal ingrijpende aard als gevolg van slijtage, dat op een substantieel deel van het object wordt uitgevoerd.

Risico's

Netcongestie

Sinds december 2024 hebben we te maken met netcongestie. Dit vormt een structureel risico voor de haalbaarheid, snelheid én betaalbaarheid van de energietransitie. Dit moet worden opgelost door (versnelling van) netverzwaring, slimme sturing van vraag en aanbod en een goede ruimtelijk afgestemde planning van ontwikkelingen. Ondanks dat hier vol op wordt ingezet, is de verwachting dat de netcongestie pas in 2035 volledig is opgelost. Hierdoor kan stagnatie optreden in het tempo van de energietransitie.

Beleidswijzigingen/Nieuw beleid

Bedragen x € 1.000				
Beleidswijzigingen/Nieuw beleid	2026	2027	2028	2029
1. Natuurinclusief verduurzamen en Soortenmanagementplan - dekking via SPUK	150 -150	150 -150		
Saldo	0	0	0	0

Toelichting:

1. *Natuurinclusief verduurzamen en Soortenmanagementplan*

Bij de bouw, verbouw en/of verduurzaming hebben inwoners en belanghebbenden te maken met flora en fauna bescherming. Om aan de Omgevingswet te voldoen moet elke gebouweigenaar hier zelf een onderzoek doen. (Denk bijvoorbeeld aan onderzoek naar aanwezigheid van dieren in spouwmuren). Hierdoor lopen de kosten op en het onderzoek vertraagt de gewenste ontwikkelingen in de (ver)bouw en de verduurzaming. Om dit te voorkomen starten we met het opstellen van een soortenmanagementplan (SMP). Een SMP houdt in dat we op basis van uitgebreid ecologisch onderzoek een gemeente breed biodiversiteitsplan maken. Hiermee vereenvoudigen we procedures en kunnen we collectieve ontheffingen verstrekken. Voor het maken van een SMP krijgen we € 0,367 mln. subsidie (de Specifieke Uitkering natuurvriendelijk isoleren) om dit onderzoek de komende jaren uit te voeren. Hierdoor profiteert de gebouwde omgeving, binnen het stedelijk gebied, in haar geheel om de gebouwen te verduurzamen.

Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen

Bedragen x € 1.000				
Bezuinigings- en dekkingsvoorstellen	2026	2027	2028	2029
1. Vervangingsinvesteringen kapitaliseren	7.000	7.000	7.000	7.000
2. Kostendekkendheid afvalstoffenheffing	350	350	350	350

3. Kostendekkendheid rioolheffing	130	130	130	130
4. Zwerfvuil ruimen financieren door bijdrage verpakkingindustrie	35	35	35	35
5. Verhoging leges kabels en leidingen	123	123	123	123
6. Beperken herstelwerkzaamheden openbare ruimte	53	53	53	53
7. Verlagen budget tijdelijke kwaliteitsimpuls	100			
8. Verlagen werkbudget energietransitie	63	63	63	63
Saldo	7854	7754	7754	7754

Toelichting:

1. Vervangingsinvesteringen kapitaliseren (maatregel 105)

Dit is een technische maatregel die conform het BBV (artikel 59) verplicht is. Het is geen bezuiniging, (de investeringskosten en cash-flows wijzigen niet) maar het is een andere wijze van het toerekenen van de lasten in de tijd.

De lasten van de vervangingsinvesteringen worden vanaf 2026 verdeeld over de gebruiksduur van de investering in plaats van deze in één keer ten laste van het jaar van aanschaf/realisatie te brengen. Het beleid was dat alle investeringen met maatschappelijk nut worden geactiveerd, maar in de praktijk werd dit nog niet voor alle kapitaalgoederen gedaan. Met deze maatregel wordt uitvoering gegeven aan het vastgestelde beleid.

Door het activeren van investeringskosten zijn er geen lasten in de begroting in jaar van realisatie/verkrijging. In de jaren daarna wordt gedurende de gebruiksduur van de investering een gelijk deel van de kosten in de begroting opgenomen. Bij jaarlijkse investeringen neem de last ieder jaar toe totdat de betreffende kapitaalgoederen vervangen dienen te worden. Daarna wordt het lastenniveau stabiel bij gelijkblijvende activa.

2. Kostendekkendheid afvalstoffenheffing (maatregel 102a)

De afvalstoffenheffing is op dit moment 94% kostendekkend (Verordening 2025). Zonder het tarief van de afvalstoffenheffing te verhogen kan het saldo van de begroting stijgen met € 0,35 mln. Dit komt door de toename van het aantal huishoudens.

3. Kostendekkendheid rioolheffing (maatregel 102b)

De kostendekkendheid van de rioolheffing wordt verhoogd van 98% naar 99%. Begroot is dat de inkomsten toenemen met € 0,13 mln. De hoogte van de leges worden vastgesteld via een aanpassing van de legesverordening hierdoor kunnen de bedragen nog wijzigen.

4. Zwerfvuil ruimen financieren door bijdrage verpakkingsindustrie: amendement Q

De gemeente ontvangt jaarlijks een vergoeding (Single Use Plastics vergoeding) vanuit de Uitgebreide Producentenverantwoording (UPV). Een deel van deze vergoeding zetten wij in om de kosten voor het ruimen van zwerfvuil te dekken. De komende jaren wordt de UPV vergoeding lager. Daardoor heeft de gemeente straks minder geld om zwerfvuil acties te organiseren.

5. Verhoging van de leges kabels en leidingen (ondergrondse infrastructuur)

Door amendement R1 en amendement 2506-O1 zijn de volgende bezuinigingsmaatregelen komen te vervallen:

- Versoberen beheer openbare ruimte maatregel 81b (€ 0,045 mln.)
- Beperken van het nemen van verkeersmaatregelen maatregel 98 (€ 0,015 mln.)
- Groenprojecten maatregel 78 (€ 0,063 mln.)

Om deze lasten te dekken is in de begroting 2026 een verhoging van de leges voor kabels en leidingen opgenomen van € 0,123 mln. De hoogte van de leges worden vastgesteld via een aanpassing van de legesverordening hierdoor kunnen de bedragen nog wijzigen.

6. Beperken herstelwerkzaamheden openbare ruimte (maatregel 84a)

De gemeente ontvangt jaarlijks ongeveer 40.000 meldingen over allerlei zaken in de openbare ruimte. Naar aanleiding van deze meldingen en zelf geconstateerde zaken neemt de gemeente in een groot aantal gevallen maatregelen. Wat nodig is voor de veiligheid blijven wij uitvoeren. Het budget wordt met ongeveer 5% verlaagd. De mogelijkheid om op vragen en verzoeken voor kleine verbeteringen in de openbare ruimte maatregelen te nemen wordt kleiner. Zoals bijvoorbeeld een extra keer vegen, het rechtzetten van een licht scheefstaande paal en het opknappen van een groenvak.

7. Verlagen budget tijdelijke kwaliteitsimpuls (maatregel 84b)

De begroting voor de tijdelijke kwaliteitsimpuls 2026 wordt verlaagd met € 0,1 mln. Dit leidt tot minder vervangen van groenvakken en een lagere bijdrage aan verbeteringen in de openbare ruimte.

8. Verlagen werkbudget energietransitie (maatregel 76)

In de begroting is afzonderlijk werkbudget voor de energietransitie opgenomen. Op jaarbasis is in totaal circa € 0,5 mln. geraamd over de periode 2026 tot en met 2028. De besparing van € 63.000 op het werkbudget energietransitie omvat met name het verminderen van de inzet voor communicatie en het inschakelen van adviesbureaus. In de periode 2026 tot en met 2030 kan de bezuiniging worden opgevangen door het maximaal benutten van de rijksmiddelen voor de capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE-middelen) en vrijval van de gemeentelijke middelen (Coalitieakkoord).

Financieel samengevat: Wat mag het kosten?

Bedragen x €1.000

Programma 3. Leefbaarheid, duurzaam en groen	Jaarrekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Lasten	-68.404	-73.349	-69.688	-68.652	-68.589	-68.193
Baten	37.486	37.700	40.618	37.480	37.221	37.221
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-30.918	-35.649	-29.070	-31.172	-31.369	-30.972
Toevoegingen	-184	-160	0	0	0	0
Onttrekkingen	2.218	2.916	3.721	4.815	4.334	3.804
Mutaties reserves	2.034	2.756	3.721	4.815	4.334	3.804
Saldo	-28.884	-32.894	-25.349	-26.357	-27.034	-27.168

Toelichting financiën op hoofdlijnen:

Doelstelling 3.1

Onder doelstelling 3.1 (bevorderen duurzame ontwikkeling) valt het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval. Hiervoor is ongeveer € 15 mln. beschikbaar. De inkomsten onder deze doelstelling bestaan vooral uit de afvalstoffenheffing en overige opbrengsten afval (€ 21 mln.).

Aan het verbeteren van het leefmilieu (geluid- en luchtkwaliteit, energiebesparing en verbetering biodiversiteit), Duurzaam en Groen, is in totaal € 2 mln. beschikbaar. Voor de WKO en het duurzaamheidsfonds zijn incidenteel middelen beschikbaar, deze uitgaven worden via reserves gedekt. Daarnaast zijn specifieke middelen van het rijk beschikbaar waaronder de Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) € 2,8 mln.

Doelstelling 3.2

De kosten voor deze doelstelling bestaan uit budgetten voor dagelijks, periodiek en groot onderhoud van de openbare ruimte. Hiervoor is ca. € 45 mln. beschikbaar. Daartegenover staan inkomsten van ca. € 13 mln. bestaande uit rioolheffing, parkeerinkomsten, vrijval voorziening, inkomsten begraafplaats en bijdragen van derden. In 2026 is er nog een incidentele bijdrage van ca. € 2 mln. van de reserve.

Aangenomen amendementen en moties perspectiefdebat

Amendement 2506-O1 Versterk je kernkwaliteit voor een aantrekkelijke stad	Besluit: Onder beslispoint 4 te schrappen - 4.32 Groenprojecten Onder beslispoint 4 een beslispoint toe te voegen: - 4.40 Verhoging leges kabels en leidingen (ondergrondse infrastructuur) > 2026 - € 63.000 > 2027 - € 63.000
--	--

	> 2028 - € 63.000 > 2029 - € 63.000 Stand van zaken: De legestarieven voor kabels & leidingen worden verhoogd. Vaststelling vindt plaats in de raadsvergadering van december 2025.
Amendement 2506-Q Niet minder zwerfvuil ruimen	Besluit: Akkoord met PN met dien verstande.... Beslispunt 4 als volgt te wijzigen: - Was: 4.25 Zwerfvuil ruimen beperken - Wordt: 4.25 Zwerfvuil ruimen financieren door bijdrage verpakkingsindustrie Stand van zaken: Zolang de gemeente voldoende vergoeding ontvangt vanuit de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV) wordt € 35.000 van deze vergoeding ingezet voor de dekking van het ruimen van zwerfvuil.
Amendement 2506-R1 Andere bezuinigingskeuzes	Besluit: Onder beslispunt 4 te schrappen: - 4.26 Versoberen beheer openbare ruimte - 4.30 Beperken van het nemen van verkeersmaatregelen Beslispunt 4 toe te voegen: - 4.40 Verhoging leges, kabels en leidingen (ondergrondse infrastructuur) Stand van zaken: De legestarieven voor kabels & leidingen worden verhoogd. Vaststelling vindt plaats in de raadsvergadering van december 2025.
Amendement 2506-U1 Groen Blijven Doen!	Besluit: Beslispunt 3. aan te vullen met de volgende tekst "Met dien verstande dat maatregel 4.29 (stoppen met adoptiegroen) wordt geschrapt en dat een bedrag van 70.000 euro hiervoor wordt gedekt door een aanvullende besparing op maatregel 4.2 (ramingssysteematiek), conform de lijn uit bezuinigingspakketten 2 en 3 zoals opgenomen in het memo Bezuinigings- en dekkingsmogelijkheden."

	Stand van zaken: De gemeente blijft het adopteren van openbaar groen faciliteren.
Motie 2506-13 In Bulk tegen zwerfaval	Verzoekt het college om: • Te onderzoeken welke locaties binnen de gemeente het meest geschikt zijn voor de plaatsing van een bulkmachine, met specifieke aandacht voor bereikbaarheid en gebruiksgemak voor verschillende doelgroepen • Met Statiegeld Nederland en andere relevante partijen in gesprek te gaan over financiering en exploitatie • De raad uiterlijk in het eerste kwartaal van 2026 te informeren over de uitkomsten van het onderzoek en eventuele vervolgstappen. Stand van zaken: De gemeente verkent verschillende locaties voor de plaatsing van een bulkmachine. Daarbij wordt gekeken naar bereikbaarheid, toegankelijkheid en geschiktheid voor verschillende doelgroepen. Ook zijn er gesprekken met Statiegeld Nederland over de vergoeding en exploitatie.
Motie 2506-14 Meer vrouwelijk schoon	Verzoekt het college: • Bij nieuwe aanplant of bij vervanging van bomen te kijken naar de allergeniciteit en de mogelijkheid tot het planten van een vrouwelijke boom • Bij gelijke geschiktheid te kiezen voor een vrouwelijke boom • Dit toe te passen op plekken - of met bomen - die niet zorgen voor overlast door zaden, vruchten of rotzooi op stoepen of auto's (bijvoorbeeld in bermen en in parken). Stand van zaken: Het huidige proces voor toetsing voor soortkeuze van bomen wordt aangevuld met een stap toetsing op vrouwelijke varianten waarbij dit relevant is. Kanttekening is dat pollen een grote afstand af leggen en deze stap naar verwachting een beperkt effect heeft op het verminderen van allergische reacties.
Motie 2506-19 Doorpakken met afvalbeleid	Draagt het college op: • voor de laatste raadsvergadering van 2025 een voorstel aan de gemeenteraad voor te leggen voor een nieuw afvalbeleid, zodat deze gemeenteraad daar nog in 2025 een besluit over kan nemen,

	• daarin specifieke opties op te nemen met financiële consequenties, zoals decentrale inzameling van luiers, chemisch afval, frituurvet en dergelijke, zodanig dat ze amendeerbaar zijn, • amendement 2410-i "geef inzicht en keuzemogelijkheden" van de ChristenUnie-SGP te betrekken bij het opstellen. Stand van zaken: Het college werkt aan het nieuwe Afvalbeleidsplan, dat uiterlijk voor de laatste raadsvergadering van 2025 aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. In dit voorstel worden meerdere beleidsopties opgenomen, met inzicht in de financiële gevolgen per optie. De raad krijgt keuzemogelijkheden en amendeerbare onderdelen voorgelegd.
Motie 2506-36 Op de schoonmaak toer	Verzoekt het college: • Deelname aan het Tourproject tot nader order te bevriezen totdat de gemeentelijke afvalvoorziening in alle wijken aantoonbaar op orde is, • En de € 200.000 te parkeren in een fonds 'schoon is gewoon' dat in wijken kan worden ingezet voor opruimacties, extra bakken of toezicht. Stand van zaken: Het bedrag van € 200.000 is gelabeld voor de aanpak van zwerfvuil in de Brede bestemmingsreserve
Motie 2506-45A Meer natuurspeeltuinen voor een gezonde ontwikkeling van kinderen	Verzoekt het college: • om bij onderhoud, renovatie of vervanging van buurtspeeltuintjes standaard de optie van een natuurspeeltuin mee te nemen in het ontwerptraject; • daarbij de voorkeur te geven aan de aanleg van een natuurspeeltuin, • bewoners, en in het bijzonder kinderen, actief te betrekken bij het ontwerp en de inrichting van deze speelplekken; • de speeltuinen ook toegankelijk te maken voor kinderen met een beperking; • de raad jaarlijks te informeren over de voortgang van de vervanging en (her)inrichting van speeltuinen en de toepassing van natuurelementen daarin, Stand van zaken: Dit nemen we op in het nieuwe uitvoeringsplan Spelen. Daar waar een speellocatie geschikt is voor spelen met natuurlijke materialen, wordt dit opgenomen als keuze-mogelijkheid richting inwoners.

Motie 2506-78 Overlast van bomen beperken zonder te hoeven kappen	Verzoekt het college om: • om een inventarisatie te maken van locaties binnen de gemeente waar structurele boomgerelateerde overlast wordt ervaren door vruchten of plakkerige afscheiding; • om in overleg met een boomverzorger of boomtechnisch adviseur een pilot uit te voeren met injectietechnieken (zoals met ethefon of andere geschikte groeiregulatoren) op minimaal één overlastgevende locatie; • de eenmalige kosten te dekken uit het programma Onderhoud openbare ruimte (Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen) en de raad hierover te informeren uiterlijk in 2026 met een voorstel voor structurele aanpak indien de pilot succesvol blijkt. Stand van zaken: Groeiregulatoren zijn gewasbeschermingsmiddelen die gezondheidsrisico's met zich meebrengen. De insteek is daarom voor een proef met groeiplaatsverbetering op een locatie waar er overlast is door luizen.
Motie 2506-82A Bidirectionele laadpalen	Verzoekt het college: • Een verkenning uit te voeren naar de mogelijkheden, randvoorwaarden en juridische beperkingen van bidirectioneel laden in Zoetermeer; ○ In deze verkenning specifiek in kaart te brengen ○ Welke technische aanpassingen nodig zijn aan de laadinfrastructuur; ○ Welke typen voertuigen en laadpalen geschikt zijn; ○ Wat de verwachte kosten, baten en risico's zijn; ○ Welke wettelijke en beleidsmatige aanpassingen nodig zijn of worden verwacht; ○ Bij deze verkenning actief samen te werken met de Dutch Innovation Factory (DIF), lokale bedrijven, kennisinstellingen en netbeheerders en daarbij ruimte te bieden aan studenten om via stages, onderzoek of opdrachten bij te dragen; ○ De resultaten van deze verkenning uiterlijk Q4 2026 aan de raad te presenteren, inclusief een voorstel voor eventueel vervolgbeleid. Stand van zaken: Het uitzoekwerk is gestart en bij Stedin is navraag gedaan naar de leereffecten van pilots bij andere gemeenten.

Hyperlinks naar dashboard 'Waar staat je gemeente?'. Selecteer bij het eerste bezoek gemeente Zoetermeer:

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/duurzame-leefomgeving/>

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Energietransitie/>

<https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>